

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Фортепіано»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Р Підпис *Рішніш М. С.* ПІБ

29 серпня 2025
Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС

галузь знань

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

спеціальність

В5 Музичне мистецтво

освітньо-професійний ступінь

Фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма

Музичне мистецтво

Розробник: Сокач Маріанна Ернестівна, викладач-методист, заслужений працівник культури України

Програму навчальної дисципліни «Спеціальний клас» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Фортепіано», протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Голова циклової комісії М Сокач Сокач М.Е.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 19	Курс: I, II, III, IV
	Семестр
	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
Загальна кількість годин – 570	Аудиторні заняття 408 год.
	Практичні –
	Індивідуальні заняття 408 год.
	Самостійна робота 162 год. (підготовка та проходження екзаменів - 60 год., самостійне вивчення матеріалу - 102 год.)
	Форма підсумкового контролю: залік – II, IV, V семестри, екзамен – III, VI семестри, атестація – VIII семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Спеціальний клас» є:

- формування знань та компетенцій для забезпечення ефективної практичної діяльності майбутнього фахівця, вдосконалення музично-виконавських навичок та оволодіння технікою інтерпретації музичних творів на фортепіано.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Спеціальний клас» є:

- вивчення та виконання фортепіанних творів, опанування здобувачами освіти різних форм та методів індивідуальної та самостійної роботи;
- виховання творчої волі здобувача освіти, формування сценічної культури;
- формування художнього смаку здобувачів освіти і їх загальний музично-естетичний розвиток;
- знайомство з кращими зразками світової класичної музики, української фортепіанної музики, творчістю сучасних композиторів;
- виховання навичок застосування набутих знань та вмінь у майбутній професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

- **знати:** особливості застосування засобів музичної та виконавської виразності, організації піаністичного апарату, основні технічні принципи гри на фортепіано;
- особливості та принципи роботи над твором, відповідно до певних стилів та жанрів фортепіанної музики;
- основні методи роботи над музичним твором на різних етапах його опрацювання;
- базову фортепіанну нотну літературу;
- базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії та методології музичного мистецтва;
- основні засади організації професійної діяльності та самостійної роботи;
- музичну термінологію;

- **вміти:** практично та оперативно застосовувати знання, вміння до конкретних професійних ситуацій: свідомо та художньо передати авторський задум виконуваного твору, аналізувати виконавські труднощі, підбирати технічно-конструктивний матеріал для їх подолання, володіти навичками читання з листа, самостійно працювати над музичними творами;
- застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички з фахових та музично-теоретичних дисциплін у професійній діяльності;
- оперативно застосовувати знання, вміння та навички у майбутній професійній діяльності в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків;
- використовувати практичні навички сольного виконавства для професійної діяльності;
- усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування. Навчальна дисципліна «Спеціальний клас» має безпосередній зв'язок із дисциплінами музично-теоретичного циклу.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-виконавській, організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організувати та провадити індивідуальний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗАДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН3 Грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської організаційно-творчої діяльності.

РН13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни

I курс

I семестр

Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама До-мажор, ля-мінор, Соль-мажор, мі-мінор, Ре-мажор, сі-мінор.

Засвоєння основних аппікатурних принципів виконання мажорних та мінорних дієзних гам у прямому та протилежному русі в октаву, терцію, дециму, сексту; довгих арпеджіо з оберненнями у прямому та протилежному русі (Т5/3, D7, VII7), хроматичної гама у прямому та протилежному русі.

Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Інструктивні етюди на п'ятипальцеву позицію (для правої та лівої руки).

Набуття технічної незалежності кожного пальця. Робота над інтонуванням та фразуванням для озвучення ритмічних побудов.

Тема 3. Формування навичок поліфонічного мислення. Триголосні інвенції Й.С.Баха.

Специфіка роботи над клавірними творами епохи бароко. Основні етапи опрацювання поліфонічного твору. Методи і форми роботи над багатоголосною фактурою. Аналіз форми інвенції. Розуміння тонального плану твору.

Тема 4. Робота над творами малої форми.

Аналіз нотного тексту. Виконавське опанування засобами музичної виразності: динаміка, агогіка, штрихи, артикуляція, педалізація. Заглиблення в особливості фактурного викладу. Аналіз технічних завдань в творах малої форми. Розуміння художньо-образного змісту.

Тема 5. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою. Засвоєння музичної термінології.

II семестр

Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-мажор, фа-дієз-мінор, Мі-мажор, до-дієз-мінор, Сі-мажор, соль-дієз-мінор, Фа-дієз-мажор, ре-дієз-мінор.

Засвоєння основних аппікатурних принципів виконання мажорних та мінорних дієзних гам у прямому та протилежному русі в октаву, терцію, дециму, сексту; довгих арпеджіо з оберненнями у прямому та протилежному русі (Т5/3, D7, VII7), хроматичної гама у прямому та протилежному русі.

Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Інструктивний етюд на гамоподібні пасажі.

Робота над засвоєнням різних аплікатурних комбінацій відповідно до конкретних тональностей, над технічними труднощами в підкладанні та перекладанні пальців. Гра пасажів різними штрихами та ритмічними малюнками.

Тема 3. Засвоєння навичок роботи над творами малої форми. П'єси кантиленного та віртуозного характеру.

Технічні прийоми роботи над кантиленою. Основні принципи опанування штриха legato. Розвиток слухового контролю, розуміння інтонаційної будови фраз. Форми роботи над художньо-технічними завданнями.

Тема 4. Формування та розвиток поліфонічного мислення. Триголосний поліфонічний твір.

Робота над слуховим контролем, методами реалізації поліфонічних завдань. Вміння почути самостійність і виразність кожного голосу. Побудова структури теми, відповіді та протиставлення. Інтермедії та їх різновиди. Застосування методу виконання далеких реєстрів.

Тема 5. Вивчення твору великої форми. Перша частина класичної сонати (Й.Гайдн, В.А. Моцарт, Л. В. Бетховен.)

Стилістичні особливості сонатного allegro. Будова твору. Виявлення технічних труднощів. Розвиток слухового контролю.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над етюдом. Засвоєння та використання музичної термінології під час виконання навчальних завдань.

II курс

III семестр

Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гами Фа- мажор, ре-мінор, Сі-бемоль-мажор, соль-мінор, Мі-бемоль-мажор, до-мінор. Виконання мажорних гам октавами.

Засвоєння основних аплікатурних принципів виконання мажорних та мінорних бемольних гам у прямому та протилежному русі в октаву, в терцію, дециму, сексту; довгих арпеджіо з оберненнями у прямому та протилежному русі (Т5/3, D7, VII7), хроматичної гами в октаву у прямому і протилежному русі.

Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Етюд на довгі арпеджіо.

Використання широкої позиції руки при гнучкості кисті та зап'ястя. Оволодіння принципами аплікатури довгих арпеджіо в етюдах. Робота над досягненням безперервності мелодійної лінії.

Тема 3. Робота над творами малої форми. Три різнохарактерні п'єси.

Форми роботи над п'єсами кантиленного та віртуозного характеру. Застосування різних методів роботи над піаністичними труднощами. Оволодіння навичками наспівного звуковидобування. Основні завдання роботи над мелодією та її інтонаційною виразністю. Динамічна палітра звучання фактури. Володіння внутрімотивною динамікою.

Тема 4. Робота над циклічними поліфонічними творами. Сюїти Й.С.Баха, Г.Генделя.

Старовинні танці в сюїтному циклі. Темпоритмічні, штрихові, артикуляційні, жанрові особливості танців. Основні принципи виконання мелізмів: трелів, мордентів, групетто, форшлаг. Технічні особливості ямбічної мотивної будови.

Тема 5. Робота над художньо-образним змістом творів великої форми. Соната, концерт, варіації.

Жанрово-стильові особливості та засоби виразності. Робота над гомофонно-гармонічною фактурою, звуковидобуванням, педалізацією. Єдність темпоритму та охоплення форми твору.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою.

IV семестр

Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-бемоль мажор, фа-мінор, Ре-бемоль мажор, сі-бемоль мінор. Виконання мажорних гам октавами.

Засвоєння основних аплікатурних принципів виконання мажорних та мінорних бемольних гам у прямому та протилежному русі в октаву, в терцію, дециму, сексту; довгих арпеджіо з оберненнями у прямому та протилежному русі (Т5/3, D7, VII7), хроматичної гама в октаву у прямому і протилежному русі.

Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Два етюди на різні види техніки (один з них – октавний).

Засвоєння прийомів та методів опрацювання октавної техніки. Індивідуальний підбір етюду з врахуванням величини піаністичного апарату. Робота над артикуляцією, динамікою, темпом, виконавською волею, координацією рук, свободою виконавського апарату, єдністю технічних та художніх аспектів виконання.

Тема 3. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми романтичної епохи та твір українського композитора.

Знання особливостей звуковидобування у творах різних жанрів, стилів. Оволодіння багат шаровою фортепіанною фактурою. Розуміння фольклорних особливостей творів українських композиторів. Вдосконалення технічних виконавських навичок. Володіння педалізацією в композиціях з романтичною стилістикою. Вміння диференціації фактури.

Тема 4. Розвиток поліфонічного слуху та мислення. Робота над триголосним або чотириголосним поліфонічним твором.

Тембральні характеристики голосів, особливості голосоведення, артикуляція та фразування. Методи опрацювання багатоголосної фактури. Засвоєння основних принципів педалізації.

Тема 5. Робота над твором великої форми. Соната, концерт, варіації.

Особливості виконавської інтерпретації сонатної, концертної, варіаційної форми. Аналіз драматургічного розвитку образів, робота над контрастною динамікою. Метро-ритмічні особливості виконання твору, робота над темповою єдністю. Культура педалізації.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над поліфонічним твором.

III курс

V семестр

Тема 1. Робота над розвитком різних видів техніки. Гама подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від до, ре, мі.

Засвоєння основних аплікатурних принципів та навичок гри мажорних та мінорних гам від до, ре, мі подвійними терціями у прямому русі на чотири октави. Довгі арпеджіо 11-ти акордів від білих клавіш.

Тема 2. Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд на різні види техніки.

Поєднання технічних та художніх завдань в етюдах на різні види техніки. Аналіз текстових позиційних послідовностей, точне та рівне виконання різноманітних ритмічних малюнків та груп. Тонально-гармонічний аналіз; дотримання правильної аплікатури.

Тема 3. Формування виконавської майстерності. Етюд віртуозно-концертного характеру.

Жанрово-стильові особливості концертних етюдів. Вміння визначати вид техніки, технічних формул, особливість фактури, співвідношення правої і лівої рук. Підбір зручної аплікатури. Форми та методи роботи над складними ритмічними та інтонаційними послідовностями. Оволодіння педалізацією в творах віртуозного характеру.

Тема 4. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми (один з них – твір українського композитора).

Втілення художнього образу засобами фортепіанного виконавства. Оволодіння формою композиції. Розуміння кульмінаційного розвитку. Тембральне забарвлення інструментального звучання та його зв'язок зі змістом твору. Опанування навиками диференціації фактури.

Тема 5. Розвиток масштабного музичного мислення. Робота над сонатним циклом. Сонати композиторів-класиків: Й.Гайдна, В.А. Моцарта, Л. В. Бетховена. Аналіз форми сонатного алегро, тонального плану. Робота над виконавськими проблемами кожної частини фортепіанної сонати. Осмислення гомофонно-гармонічної фактури з елементами поліфонії. Оволодіння художньо-образним змістом та стилістичними особливостями.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над твором великої форми.

VI семестр

Тема 1. Робота над розвитком різних видів техніки. Гама подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від фа, соль, ля, сі.

Засвоєння основних аплікатурних принципів та навичок гри мажорних та мінорних гам від фа, соль, ля, сі подвійними терціями у прямому русі на чотири октави. Довгі арпеджіо 11-ти акордів від білих клавiш.

Тема 2. Поєднання технічних та художніх завдань в етюдi віртуозно-концертного характеру.

Вміння визначати вид техніки, особливість фактури, співвідношення правої і лівої рук. Засвоєння принципів використання та чергування аплікатурних позицій та формул. Робота над звуковидобуванням, фразуванням, драматургією розвитку. Розкриття художньо-образного змісту твору.

Тема 3. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми (один з них – твір українського композитора).

Втілення художнього образу засобами фортепіанного виконавства. Тембральне забарвлення інструментального звучання та його зв'язок зі змістом твору. Розуміння ритмічних особливостей творів з опорою на народнопісенну стилістику. Володіння гармонічною педалізацією.

Тема 4. Робота над поліфонічним твором. Прелюдія та фуга з «Добре Темперованого Клавiру».

Методи формування навичок поліфонічного мислення. Аналіз форми та будови твору, характер теми, динамічний план. Аналіз мелодичних ліній всіх голосів та робота над їх піаністичним втіленням; робота над артикуляцією; осмислення аплікатури; розшифрування прикрас.

Тема 5. Розвиток масштабного музичного мислення. Робота над сонатним циклом. Сонати композиторів-класиків: Й.Гайдна, В.А. Моцарта, Л.В. Бетховена. Робота над виконавськими проблемами кожної частини фортепіанної сонати. Оволодіння художньо-образним змістом та стилістичними особливостями. Виконавське опанування виразовими засобами: інтонування, звуковидобування, тембральна колористика. Темпоритмічні, артикуляційні, штрихові особливості виконання. Формування навичок педалізації в творах віденських класиків.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Вивчення інструктивного етюдy на подвійні ноти.

IV курс

VII семестр

Тема 1. Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавiш.

Практичне застосування набутих навичок гри всіх видів гам. Виховання на прикладі гам різних артикуляційних прийомів. Застосування ритмічних малюнків при вивченні гам.

Тема 2. Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд.

Формування комплексу умінь, навичок, прийомів гри інструктивно-технічного матеріалу. Визначення типу етюду, виду техніки. Продумання аплікатурного плану. Застосування різних ритмічних та динамічних методів опрацювання технічних прийомів.

Тема 3. Удосконалення роботи над поліфонічним твором.

Осмислення музичного змісту твору. Аналіз форми та будови твору, характер теми, динамічний план. Робота над елементами багатоголосся, над самостійністю голосів, фразуванням, тембральною окраскою. Сильові, технічні та виконавські особливості поліфонічного твору.

Тема 4. Удосконалення драматургічних, художньо-виконавських компонентів твору великої форми (Класичне сонатне allegro).

Аналіз форми та будови твору. Осмислення тонального плану. Розбір інструментального викладу сонатного allegro. Втілення художньо-образного змісту засобами виразності. Метро-ритмічні особливості, єдність темпу. Опрацювання технічних труднощів.

Тема 5. Формування виконавської майстерності. Розгорнута п'єса.

Розвиток тембрального уявлення, колористичних можливостей фактури. Формування навиків виконавської впевненості, розуміння й вирішення технічних завдань. Заглиблення у формотворчі особливості композицій. Вміння диференціювати фактуру. Вправність педалізації різних фортепіанних фактур.

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів.

Робота над п'єсою. Засвоєння та використання професійної термінології під час виконання навчальних завдань та підготовки до колоквиуму.

VIII семестр

Тема 1. Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавіш.

Тема 2. Підготовка програми атестації. Робота над поліфонічним твором (три або більше голосним).

Вдосконалення методів формування навичок поліфонічного мислення. Диференційоване туше при виконанні голосів поліфонічної фактури. Робота над динамічним планом, артикуляцією, штрихами, фразуванням. Осмислення художнього змісту твору.

Тема 3. Підготовка програми атестації. Робота над твором великої форми (Класичне сонатне allegro).

Логічне і послідовне відтворення драматургії великої форми. Вдосконалення роботи над засобами музичної виразності. Володіння гомофонно-гармонічною фактурою з елементами поліфонії. Подолання технічних проблем. Культура педалізації. Виховання стійкості темпоритму. Формування тематичної єдності та цілісності форми.

Тема 4. Підготовка програми атестації. Формування виконавської майстерності. Розгорнута п'єса або велика форма композитора ХІХ-ХХІ століття.

Розвиток тембрального уявлення, колористичних можливостей фактури. Формування навиків виконавської впевненості, розуміння й вирішення технічних завдань. Заглиблення у формотворчі особливості композицій. Вміння диференціювати фактуру. Вправність педалізації різних фортепіанних фактур.

Тема 5. Підготовка програми атестації. Виконання твору малої форми (п'єси). Виконавська інтерпретація творів. Сильові, технічні та виконавські особливості музичного твору. Вдосконалення навичок якісного технічного виконання. Методи та етапи роботи над віртуозними творами. Заключний етап роботи над концертним етюдом – формування цілісного музично-виконавського образу та його реальне втілення у виконанні.

Тема 6. Підготовка програми атестації. Виконання етюдів віртуозно-концертного характеру.

Детальне опрацювання нотного тексту, увага до динамічних відтінків, ритму, апікатури. Робота над технічними елементами: гами, арпеджіо, октави, пасажі та інші. Досягнення рівного звуку, робота над різними видами звуковидобування. Розвиток динамічної палітри та колориту звуку. Робота над фразуванням, диханням та артикуляцією. Досягнення емоційної глибини та виразності виконання.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		індивід.	самостійна робота
1	2	3	4
1 семестр			
Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама До-мажор, ля-мінор, Соль-мажор, мі-мінор, Ре-мажор сі-мінор.	11	3	8
Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Інструктивні етюди на п'ятипальцеву позицію (для правої та лівої руки).	17	12	5
Тема 3. Формування навичок поліфонічного мислення. Триголосні інвенції Й.С.Баха.	24	21	3
Тема 4. Робота над творами малої форми.	16	14	2
Тема 5. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою. Засвоєння музичної термінології.	6	-	6
Контрольний урок	1	1	-
Всього:	75	51	24

II семестр			
Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-мажор, фа-дієз-мінор, Мі-мажор, до-дієз-мінор, Сі-мажор, соль-дієз-мінор, Фа-дієз-мажор, ре-дієз-мінор.	2	-	2
Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Інструктивний етюд на гамоподібні пасажі.	10	10	-
Тема 3. Засвоєння навичок роботи над творами малої форми. П'єси кантиленного та віртуозного характеру.	17	17	-
Тема 4. Формування та розвиток поліфонічного мислення. Триголосний поліфонічний твір.	20	20	-
Тема 5. Вивчення твору великої форми. Перша частина класичної сонати (Й. Гайдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетховен.)	21	21	-
Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над етюдом. Засвоєння та використання професійної термінології під час виконання навчальних завдань.	4	-	4
Залік	1	1	-
Всього:	75	69	6
III семестр			
Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Фа-мажор, ре-мінор, Сі-бемоль-мажор, соль-мінор, Мі-бемоль-мажор, до-мінор. Виконання мажорних гам октавами.	3	-	3
Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Етюд на довгі арпеджіо.	4	-	4
Тема 3. Робота над творами малої форми. Три різнохарактерні п'єси.	14	14	-
Тема 4. Робота над циклічними поліфонічними творами. Сюїти Й. С. Баха, Г. Генделя.	18	18	-
Тема 5. Робота над художньо-образним змістом творів великої форми. Соната, концерт, варіації.	16	16	-
Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою.	5	-	5
Підготовка та проходження екзамену.	30	-	30
Всього:	90	48	42
IV семестр			
Тема 1. Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-бемоль мажор, фа-мінор, Ре-бемоль мажор, сі-бемоль мінор. Мажорні гама – октавами.	4	-	4
Тема 2. Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Два етюд на різні види техніки (один з них – октавний).	11	7	4
Тема 3. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми романтичної епохи та твір українського композитора.	16	16	-
Тема 4. Розвиток поліфонічного слуху та мислення. Робота над триголосним або чотириголосним поліфонічним твором.	17	17	-
Тема 5. Робота над твором великої форми. Соната, концерт, варіації.	19	19	-

Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над поліфонічним твором.	7	-	7
Залік	1	1	-
Всього:	75	60	15
V семестр			
Тема 1. Робота над розвитком різних видів техніки. Гами подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від до, ре мі.	3	-	3
Тема 2. Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд на різні види техніки.	4	-	4
Тема 3. Формування виконавської майстерності. Етюд віртуозно-концертного характеру.	9	9	-
Тема 4. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми (один з них – твір українського композитора).	8	8	-
Тема 5. Розвиток масштабного музичного мислення. Робота над сонатним циклом. Сонати композиторів-класиків: Й.Гайдна, В.А. Моцарта, Л. В. Бетховена.	14	14	-
Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над твором великої форми.	6	-	6
Залік	1	1	-
Всього:	45	32	13
VI семестр			
Тема 1. Робота над розвитком різних видів техніки. Гами подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від фа, соль, ля, сі.	1	-	1
Тема 2. Поєднання технічних та художніх завдань в етюдіві віртуозно-концертного характеру.	8	8	-
Тема 3. Робота над різнохарактерними п'єсами. Твори малої або середньої форми (один з них – твір українського композитора).	9	9	-
Тема 4. Робота над поліфонічним твором. Прелюдія та fuga з «Добре Темперованого Клавіру».	10	10	-
Тема 5. Розвиток масштабного музичного мислення. Робота над сонатним циклом. Сонати композиторів-класиків: Й.Гайдна, В.А. Моцарта, Л.В. Бетховена.	13	13	-
Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Вивчення інструктивного етюдів на подвійні ноти.	4	-	4
Підготовка та проходження екзамену.	30	-	30
Всього:	75	40	35
VII семестр			
Тема 1. Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавіш.	3	-	3
Тема 2. Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд.	4	-	4
Тема 3. Удосконалення роботи над поліфонічним твором.	16	16	-
Тема 4. Удосконалення драматургічних, художньо-виконавських компонентів твору великої	17	17	-

форми (Класичне сонатне allegro).			
Тема 5.Формування виконавської майстерності. Розгорнута п'єса.	14	14	-
Тема 6. Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою. Засвоєння та використання професійної термінології під час виконання навчальних завдань та підготовки до колоквиуму.	5	-	5
Контрольний урок	1	1	-
Всього:	60	48	12
VIII семестр			
Тема 1. Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавіш.	1	-	1
Тема 2.Підготовка програми атестації. Робота над поліфонічним твором.	16	13	3
Тема 3.Підготовка програми атестації. Робота над твором великої форми (Класичне сонатне allegro).	16	13	3
Тема 4. Підготовка програми атестації. Формування виконавської майстерності. Розгорнута п'єса або велика форма композитора XIX-XX століття.	13	10	3
Тема 5. Підготовка програми атестації. Виконання твору малої форми (п'єси).	13	11	2
Тема 6. Підготовка програми атестації. Виконання етюдів віртуозно-концертного характеру.	15	12	3
Підсумкове заняття	1	1	-
Всього:	75	60	15
Разом годин	570	408	162

Самостійна робота

Самостійна робота студента – важлива ділянка навчального процесу, яка виховує та розвиває творчу ініціативу здобувача освіти, формує чітке уявлення про методику роботи над твором. Викладач повинен працювати над розширенням музичного світогляду здобувача освіти, розвивати у нього творчу активність і самостійність. Крім творів, які здобувач освіти вивчає в спеціальному класі детально, він повинен знайомитися з різноманітною музичною фортепіанною літературою.

Для успішного виховання навичок самостійної роботи над музичними творами здобувачеві освіти потрібно доручити не менше одного разу в семестрі самостійно вивчити доступний для нього твір, який повинен бути нижчого рівня складності, ніж твори, які вивчає здобувач освіти на даному курсі.

Самостійна робота над навчальною дисципліною включає:

- комплекс гам та інструктивний матеріал у формі етюдів на різні види техніки.
- вивчення твору, передбаченого для самостійного опрацювання;

- опрацювання теоретичних та практичних основ програмового матеріалу;
- опрацювання аудіо-відео матеріалів (слухання музики у різних виконаннях).

Форми контролю самостійної роботи:

- під час проведення підсумкового контролю;
- технічних заліків;
- колоквіуму.

Колоквіум проводиться у I та VIII семестрах у вигляді усного опитування.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
1	Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама До-мажор, ля-мінор, Соль-мажор, мі-мінор, Ре-мажор, сі-мінор.	8
2	Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Інструктивні етюди на п'ятипальцеву позицію (для правої та лівої руки).	5
3	Формування навичок поліфонічного мислення. Триголосні інвенції Й.С.Баха.	3
4	Робота над творами малої форми.	2
5	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою. Засвоєння музичної термінології.	6
	Разом	24
II семестр		
1	Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-мажор, фа-дієз-мінор, Мі-мажор, до-дієз-мінор, Сі-мажор, соль-дієз-мінор, Фа-дієз-мажор, ре-дієз-мінор.	2
2	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над етюдом. Засвоєння та використання професійної термінології під час виконання навчальних завдань.	4
	Разом	6
III семестр		
1	Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Фа-мажор, ре-мінор, Сі-бемоль-мажор, соль-мінор, Мі-бемоль-мажор, до-мінор. Виконання мажорних гам октавами.	3
2	Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Етюд на довгі арпеджіо.	4
3	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою.	5
	Разом	12
IV семестр		
1	Робота над інструктивно-технічним матеріалом. Гама Ля-бемоль мажор, фа-мінор, Ре-бемоль мажор, сі-бемоль мінор. Мажорні гама – октавами.	4
2	Розвиток навичок роботи над технічним репертуаром. Один октавний етюд.	4
3	Засвоєння навичок	7

	самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над поліфонічним твором.	
	Разом	15
V семестр		
1	Робота над розвитком різних видів техніки. Гами подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від до, ре, мі.	3
2	Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд на різні види техніки.	4
3	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над твором великої форми.	6
	Разом	13
VI семестр		
1	Робота над розвитком різних видів техніки. Гами подвійними терціями та арпеджіо 11-ти акордів від фа, соль, ля, сі.	1
2	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Вивчення інструктивного етюд на подвійні ноти.	4
	Разом	5
VII семестр		
1	Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавіш.	3
2	Вдосконалення виконавської техніки. Інструктивний етюд.	4
3	Засвоєння навичок самостійного опрацювання різножанрових творів. Робота над п'єсою. Засвоєння використання професійної термінології під час виконання навчальних завдань та підготовки до колоквиуму.	5
	Разом	12
VIII семестр		
1	Удосконалення роботи над інструктивно-технічним матеріалом. Гра гам всіх видів від білих клавіш.	1
2	Підготовка програми підсумкової атестації. Робота над поліфонічним твором.	3
3	Підготовка програми підсумкової атестації. Робота над твором великої форми (Класичне сонатне allegro).	3
4	Підготовка програми підсумкової атестації. Формування виконавської майстерності. Розгорнута п'єса або велика форма композитора XIX-XXI століття..	3
5	Підготовка програми підсумкової атестації. Виконання твору малої форми (п'єси).	2
6	Підготовка програми атестації. Виконання етюдів віртуозного концертного характеру.	3
	Разом	15
	Всього:	102

Орієнтовний репертуарний список

I курс	I семестр
Етюди на	Черні-Гермер Етюди

п'ятипальцеву позицію	Черні К. Етюдів тв.299 I зошит Черні К. Етюд №2 ор.834 Геллер С. Етюд ор.45 №18 Крамер І. Етюдів № 1,2, 8 Лешгорн Етюдів тв.66 Шитте А. Етюдів ор.68 №2,3,6,9
П'єси	Гріг Е. Поетичні картинки Зірінг В. Оповідь Казелла А. «Полька-галоп» Колодуб Ж. «Бугі-вугі» Колодуб Ж. «Прелюдія» Косенко В. 24 п'єси ор.15 Лак Т. «Тарантела» Накада Й. «Танок дикунів» Сільванський М. Бандурист Таренжі М. «Танок маріонеток» Шміт М. «Міккі Маус»
	II семестр
Інструктивний матеріал	Черні К. Етюдів ор.299. I, II зошит Черні К. Етюдів ор. 740. Крамер І. Етюдів Черні К. Етюд №6 ор. 636 Мошковський М. Етюдів №1,5,6 ор.72
II курс	III семестр
Етюдів на довгі арпеджіо	Клементі І. Етюдів №7 Черні К. Етюдів тв.299 № 12, 30, 32 Черні К. Етюдів тв.740 № 2,21, 31, 50
П'єси	Годар Б. В сльозах Гріг Е. Туга за Батьківщиною Дремлюга М. Лірична пісня Казелла А. Три танці Ліст Ф. П'єса Лисенко М. Враження від радісного дня Лисенко М. Мрії ор.13 ля мінор Мак-Доуел Е. «Самотня хатинка» Надененко Ф. Осінь Скорик М. Блюз Скорик М. Листок з альбому Шамо І. Ранок у лісі Шукайло Л. Скерцо
	IV семестр
Октавний етюд	Бертіні А. Октавні етюдів Клементі М. Етюд №2 Кобилянський О. Октавні етюдів Косилова О. Етюдів Куллак Т. Етюдів Льов І. Етюдів Мошковський М. Етюд тв.72 №9

	Черні К. Етюд тв. 824 №23
Поліфонічні твори	Бах Й.С. Арія із французької сюїти №2 Бах Й.С. Маленькі прелюдії Бах Й.С. Маленькі прелюдії і фуґи Бах Й.С. Двоголосні інвенції Бах Й.С. Хоральна прелюдія соль мінор Гендель Г. Куранта Фа мажор Пахельбель Й. Куранта Фрескобальді Дж. Гальярда Щуровський Ю. Інвенція
III курс	V семестр
Інструктивний матеріал	Гуммель І. Етюди тв.125, №7,8,14,16. Крамер І. Етюди Клементі М. Етюд До мажор Кобилянський А. Етюди Ліст Ф. Юнацькі Етюди ор.1 №2,4,8,10,12 Черні К. Етюди тв.299, 740
Твори великої форми	Бенда Й. Сонатина До мажор Бетховен Л. Соната №19, 20, 1ч. Бетховен Л. Соната №25, Шість варіацій Гайдн Й. Сонати-партіти Кулау І. Сонатіни Моцарт В. Соната №19 Моцарт В. Соната До мажор Шуман Р. Тема з варіаціями Чімароза Д. Соната
	VI семестр
Етюд на подвійні ноти	Клементі Етюд №15 Ліст Ф. Етюд тв.1 №4 Черні К. Етюди тв.740 №10, 35 Черні К. Етюд тв.299 №38 Черні Етюд тв.824 №23
IV курс	VII семестр
Інструктивний матеріал	Жуковський Г. Весняні струмочки Косенко М. Токатина Мошковський М. Етюд тв.72, №6 Таранов Г. Хроматичний етюд Черні К. Етюди тв.299,740
П'єси	Борткевич С. Прелюдії Глієр Р. Ескіз. Ранок Косенко В. Гавот Лисенко М. Сумний спів Мартон І. Пісня, Мелодія Надененко Ф. Інтермеццо Пахульський А. Прелюдія Сільвестров В. Дзвіночки Степаненко М. Два ескізи, Вечірня мелодія

	Скорик М. Коломийка, У лісі Степовий Я. Маленька поема, Прелюдія Шуберт Ф. Лендлери Щербачов І. Елегія Київських пагорбів
--	--

Оцінювання рівня виконавсько-технічної підготовки: виконання комплексу гам та інструктивного матеріалу у формі етюдів на різні види техніки проводиться у формі **технічного заліку** (недиференційованого) щосеместрово.

«зараховано» – вимоги виконано у повному обсязі. Гама виконані в достатньому темпі, з правильною аплікатурою, артикуляцією, якісним звуковидобуттям. Етюд виконано без суттєвих помилок. Темп та фразування відповідають характеру етюду.

«не зараховано» – вимоги виконано не в повному обсязі. Слабе володіння виконавськими навичками, відсутність піаністичної культури. Мають місце часті зупинки, технічні зриви, ритмічна нестійкість, відсутня біглисть пальців. Не володіє грою гам.

Вимоги до технічних заліків:

I семестр	Гама: До-мажор, ля-мінор, Соль- мажор, мі-мінор, Ре-мажор, сі-мінор; Два інструктивні етюди (для правої та лівої руки)
II семестр	Гама: Ля-мажор, фа-дієз-мінор, Мі-мажор, до-дієз-мінор. Сі-мажор, соль-дієз-мінор, Фа-дієз-мажор, ре-дієз-мінор; Інструктивний етюд
III семестр	Гама: Фа-мажор, ре-мінор, Сі-бемоль-мажор, соль-мінор, Мі-бемоль-мажор, до-мінор; Октавні гама: Фа-мажор, Сі-бемоль-мажор, Мі-бемоль-мажор; Етюд на довгі арпеджіо
IV семестр	Гама: Ля-бемоль-мажор, фа-мінор, Ре-бемоль-мажор, сі-бемоль-мінор; Октавний етюд
V семестр	Гама на подвійні терції: До-мажор, до-мінор, Ре-мажор, ре-мінор, Мі-мажор, мі-мінор; Одинадцять арпеджіо від До, Ре, Мі; Інструктивний етюд
VI семестр	Гама на подвійні ноти: Фа-мажор, фа-мінор, Соль-мажор, соль-мінор, Ля-мажор, ля-мінор, Сі-мажор, сі-мінор; Одинадцять арпеджіо від Фа, Соль, Ля, Сі; Етюд на подвійні ноти
VII семестр	Всі види гам від білих клавіш, інструктивний етюд

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання студента, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання студентів охоплює низку практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання студентів проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на індивідуальних заняттях у вигляді прослуховування вивченого матеріалу і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом освітнього компонента.

Семестровий контроль проводиться у формі контрольних уроків (I, VII семестри). На контрольному уроці студент виконує програму:

I семестр: Поліфонічний твір (Триголосна інвенція Й.С.Баха)

П'єса

Один інструктивний етюд

Самостійно вивчений твір

VII семестр: Поліфонічний твір

Велика форма: перша частина класичної сонати

Самостійно вивчений твір

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку (II, IV, V семестри), екзамену (III, VI семестри), атестації (VIII семестр) в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обов'язі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни. Підсумковий контроль передбачає виконання студентом сольної програми напам'ять на інструменті.

Вимоги підсумкового контролю

Залік

II семестр: Поліфонічний твір

Велика форма: перша частина класичної сонати (Й.Гайдн, В.А. Моцарт, Л. В. Бетховен.)

П'єса

Інструктивний етюд

Самостійно вивчений твір

IV семестр: Поліфонічний твір

Велика форма

Інструктивний етюд

П'єса (кантілена)

Самостійно вивчений твір

V семестр: Велика форма (1 або 2,3 ч. класичної сонати)

Етюд віртуозно-концертного характеру

Самостійно вивчений твір

Екзамен

III семестр : Поліфонічний твір (Сюїта).

Велика форма: (Соната, концерт, варіації).

П'єса

Самостійно вивчений твір

VI семестр: Поліфонічний твір

Велика форма (1 або 2,3 ч. класичної сонати)

Етюд віртуозно-концертного характеру

Самостійно вивчений твір

Атестація: Поліфонічний твір (три або більше голосний)

Велика форма: класичне сонатне allegro

Розгорнута п'єса, або велика форма композитора XIX-XXI століття

Етюд віртуозно-концертного характеру

Твір малої форми: п'єса

Обов'язковим є виконання твору українського композитора.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

– **«відмінно»** – здобувач освіти виконує програму в повному обсязі, без текстових помилок, на високому технічному рівні, емоційно яскраво, артистично. Демонструє вміння абстрактно і творчо мислити, відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих та жанрових особливостей. Володіє виразовими засобами музичної мови, демонструє високий рівень розвитку професійних навичок гри, переконливо втілює власну художню інтерпретацію творів. Вміє долати сценічне хвилювання. Самостійна робота виконана у повному обсязі.

– **«добре»** – здобувач освіти виконує програму в повному обсязі, але мають місце порушення темпоритму, незначні текстові та штрихові помилки, які носять випадковий характер. Виконання технічно стабільне, емоційно виразне. Демонструє вміння абстрактно і творчо мислити, розуміння змісту, форми, жанрово-стильових особливостей музичного твору, володіння основними засобами фортепіанного виконавства. Має місце часткове сценічне хвилювання, але достатньою мірою втілює власну художню інтерпретацію. Самостійна робота виконана у повному обсязі.

– **«задовільно»** – виконання маловиразне, невпевнене, з текстовими помилками. Мають місце технічні зриви, суттєві помилки та неточності при використанні виразових засобів музичної мови. Виявляє слабо сформоване художньо-образне мислення, недосконалість навичок володіння інструментом, не володіє достатніми знаннями змісту, форми, жанрово-стильових особливостей музичного твору. Мають місце сценічне

хвилювання та скутість, відсутність художньо-емоційної переконливості виконавської інтерпретації музичних творів. Самостійна робота виконана частково.

– *«незадовільно»* – здобувач освіти не володіє програмовим матеріалом. Велика кількість текстових помилок, низький художньо-емоційний рівень виконання, відсутність професійних навичок, низький рівень технічної підготовки, неспроможність відтворити художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей. Не володіє сценічною витримкою. Самостійна робота не виконана.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нотна література

Поліфонічні твори зарубіжних композиторів:

Бах Й.С. – Прелюдії та фуги «ДТК» I та II т.;
Французькі та англійські сюїти;
Партити; Токати; Хоральні прелюдії;
Фантазія і fuga ля-мінор
Органна прелюдія і fuga ля-мінор (транскрипція Ф. Ліста);
Органна токато і fuga ре-мінор (транскрипція К. Таузіга)

Букстегуде Д. Прелюдія і fuga фа-дієз мінор

Гендель Г. – Сюїти

Мендельсон Ф. – Прелюдії та фуги

Хіндеміт П. «Ludus tonalis»

українських композиторів:

Бібік В. – Прелюдії та фуги

Вілінський М. – Фуга

Ластовецький М. Поліфонічні твори

Скорик М. – Прелюдії та фуги

Шумейко В. – Прелюдія та fuga Соль мажор

Твори класичного репертуару (велика форма):

Концерти, сонати, варіації

Бетховен Л. – Сонати, концерти, варіації

Гайдн Й. – Сонати, концерти, варіації

Клементі М. – Сонати

Моцарт В. – Сонати, концерти, варіації

Скарлатті Д. – Сонати

Розгорнуті п'єси та велика форма композиторів доби романтизму або ХХ століття

Барток Б. Сюїта.

Брамс Й. тв.10№1 Балада, тв.78 Рапсодія: сі-мінор, соль-мінор

Борткевич С. Балада

Верді Дж.- Ліст Ф. «Ріголетто».

Дремлюга М. «Весняна сюїта»

Дебюссі К. «Бергамаська сюїта»

Колеса М. «Картинки Гуцульщини»

Кос-Анатольський А. «Буковинська сюїта»

Лисенко М. Друга рапсодія на українські теми «Думка-шумка».
Ліст Ф. «Угорські рапсодії» (на вибір); Тарантела
Надененко Ф. Сюїта у формі старовинних танців. Балада
Скорик М. Партита №5.
Шопен Ф. Полонези, Скерцо, Балади
Шуман Р. «Метелики». Новелети: №№1, 2,7,8; «Віденський карнавал»
Жук О. «Українська рапсодія»

Барток Б. Соната
Брамс Й. «Варіації на угорську тему»
Вілінський М. Варіації Фа-мажор
Гріг Е. Соната
Задор Д. Соната
Колеса М. Сонатина «Слідами Довбуша»
Косенко В. Соната No2
Ліст Ф. Соната
Мендельсон Ф. «Серйозні варіації» ре-мінор
Равель М. Сонатина
Ревуцький Соната
Шамо Ю. Соната
Шуберт Ф. Сонати (на вибір)
Шуман Р. Соната
Ревуцький Л. Соната

П'єси зарубіжних композиторів:

Брамс Й. – Рапсодії, Балади;
Інтермеццо, Капріччіо
Вебер К. – Запрошення до танцю
Ліст Ф. – Розради, Вальси, Ноктюрни
П'єси з «Років мандрювання»
Мендельсон Ф. – Пісні без слів, Прелюдії;
Рондо, Рондо-капрічіозо
Шопен Ф. – Прелюдії, Ноктюрни, Полонези
Шуберт Ф. – Експромти, музичні моменти
Шуман Р. – Лісові сценки, Дитячі сцени
Листки з альбому,
Фантастичні п'єси
Арабески
Гріг Е. – Концерт ля мінор;
Поетичні картинки
Ліричні зошити
Дворжак Б. – Фуріант
Дебюссі К. – Дитячий куток;
Прелюдії, Арабески;
Дуже повільний вальс;
Бергамаська сюїта
Равель М. – Гра води, Пavana
Сен-Санс К. – Концерт №2
Сметана Б. – Поетична полька

Твори українських композиторів:

Барвінський В. – П'єси
Борткевич С. – Прелюдії, Капріччіо.
Колесса М. – Три коломийки, скерцо, мініатюри
Косенко В. – Мазурки, вальси, поеми-легенди
Лисенко М. – Думка.
Людкевич С. – Твори для фортепіано
Лятошинський Б. – Прелюдії
Відображення ор.16
Надененко Ф. Фортепіанні твори
Нижанківський Н. – П'єси.
Ревуцький Л. – Прелюдії, соната №1.
Шамо І. – П'єси, Українська сюїта, Дума
Гуцульські акварелі

Твори сучасних зарубіжних композиторів:

Бабаджанян А. – 6 картин для фортепіано
Барбер С. – Скерцо
Барток Б. – П'єси, АLEGRO барбаро
Гершвін Дж. – Прелюдії
Гранадос Е. – Іспанський танець
Кодай З. – П'єси
Константинеску Р. – Токата та інші твори
Лігеті Д. – Твори для фортепіано
Мійо Д. – Вибрані бразильські танці
Пуленк Ф. – Мініатюри
Тактакішвілі О. – Поема
Форе Г. – Ноктюрни

Твори сучасних українських композиторів:

Грабовський Л. – П'єси
Довженко В. – Прелюдії
Дремлюга М. – П'єси
Задерацький В. – П'єси
Задор Д. – Соната
Саратський О. Цикли фортепіанних п'єс.
Шух М. Сім миттєвих ескізів.
Якименко Ф. П'єси

Концертні етюди

Борткевич С. – Етюди
Гріг Е. – Етюд пам'яті Шопена
Дебюссі К. – Дванадцять етюдів
Дремлюга М. – Етюд до мінор
Жук О. – Етюд-токата
Задор Д. – Етюд до мінор
Коломієць А. – Шість етюдів-каприсів
Косенко В. – Етюди ор.8; «11 етюдів у формі старовинних танців»
Ліст Ф. – «Полювання»; «Шум лісу»; Концертні етюди: фа-мінор,
Ре-бемоль мажор
Мошковський М. – тв.24 «Іскри» Соль-бемоль мажор

Надененко Ф.– Етюд
Пахульський В.– Токата До-мажортв.19
Сільванський М. – «Вічний рух» (етюд)
Шимановський К. –Етюдтв.4 №3
Шопен Ф.– Етюди: тв.10, тв.25
Штогаренко А.– «Етюди-малюнки»

Методична література

1. Андрейко О. І. Методи вдосконалення виконавського апарату музиканта-інструменталіста: автореф. дис. ... канд. педаг. наук. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. 20 с.
2. Величко О., Маковецька І. Виконавські засади віденської фортепіанної школи у діяльності Йоганна Непомука Гуммеля та Карла Черні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/34_2020/part_1/9.pdf DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-1-7> Вип. 34, том 1, 2020
3. Верещагіна-Білявська О.Є. , Французжан О.В. Сучасна українська фортепіанна музика як складова педагогічного репертуару (на прикладі творчості композиторів Поділля) Том 28 (2022): Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2022.28.20>
4. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів: ЛДМА, 2001. 244 с.
5. Гордійчук Л.В., Кругляченко А.Ю., Цейко Н.О. Хрестоматія для фортепіано : навчальний посібник для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво Луцьк : Терен, 2021. 92 с.
6. Гуральник Н. П. Національна фортепіанна школа як феномен музичної освіти. Актуальні питання мистецької освіти та виховання. 2013. Вип. 1. С. 97–109.
7. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті розвитку музичної педагогіки: історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. 460 с.
8. Забара М. В. «Лейпцизька традиція» у європейській музичній освіті середини ХІХ – початку ХХ століття (на прикладі київської піаністичної школи): дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. «Музичне мистецтво». Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2017. 226 с.
9. Завадська Т.М., Козачук О.С. Українська фортепіанна музика: навч. посібник К.: Муз. Україна, 2010
10. Кашкадамова Н. Б. Василь Барвінський про фортепіанне виконавство. Василь Барвінський в контексті європейської музичної культури: статті та матеріали / ред.-упор. О. С. Смоляк. Тернопіль: Астон, 2003. С. 118–129.
11. Кашкадамова Н. Б. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя. Тернопіль: АСТОН, 2006. 607 с.

12. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 1998. 300 с.
13. Кашкадамова Н. Б. Фортеп'яне мистецтво у Львові: статті, рецензії, матеріали. Тернопіль: Астон, 2001. 400 с.
14. Київська фортеп'янна школа. Імена та часи: кол. монографія / автор проекту Т. О. Рощина, автори-упоряд. Т. О. Рощина, О. В. Ринденко, ред. О. В. Сахарова, О. Є. Степанюк. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. 632 с.
15. Левкулич Є. Фортеп'янна спадщина Сергія Борткевича у виконавському просторі першої половини ХХ століття. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал*. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. № 4 (41). С. 88–103
16. Лігус О. М. Українська фортеп'янна музика ХІХ – початку ХХ ст. у контексті європейського романтизму (жанрово-стильова динаміка): монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 224 с.
17. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського: навчальний посібник. Донецьк: Схід. вид. дім, 2007. 128 с.
18. Остапчук М. М. Фортеп'янні етюди українських композиторів: навчально-методичний посібник для здобувачів освіти для спеціальності 025 Музичне мистецтво. Рівне: РДГУ, 2023
<http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/12501/1/%D0%9E%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BF%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9C.%D0%90%D0%A4%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B5%D0%BF%D1%96%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D1%82%D1%8E%D0%B4%D0%B8.pdf>
19. Польська І. Система фортеп'янного виконавства: жанрова специфіка та типологія. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 51, 2022. С. 188 – 194.
URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/51_2022/28.pdf DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-28>
20. Ревенко Н. Інструментальне виконавство (Фортепіано) Частина І,: навчально-методичний посібник. Миколаїв: «РАЛ-поліграфія», 2020. 316 с. URL: <http://psp.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA>
21. Ревенко Н. В. Фортеп'янні твори зарубіжних композиторів ХХ століття як складова інструментальної підготовки студентів-піаністів <http://ws-conference.com/> № 2(30), Vol.4, February 2018
22. Рощина Т. Українська фортеп'янна музика в 3-х т. К.: Музична Україна, 2018
23. Савчук І. Нові тенденції в українському фортеп'янному виконавстві зламу ХХ – ХХІ століть у дзеркалі сучасної композиторської творчості. *Сучасне мистецтво*. 2012. Вип. 8. С. 285–294.
24. Соланський С. Лістівський універсалізм крізь призму рецепції творчості Йоганна Себастьяна Баха. *Українська музика: науковий часопис* / [засн. ЛНМА імені М. В. Лисенка; голов. ред. Л. Кияновська]. Львів, 2024. № 1 (48). Львів, 2024. С. 127–133. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-1-48-12>
URL <http://journals.lnma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/article/view/767>

25. Соланський С. Поліфонічні твори для фортепіано Миколи Ластовецького. *Музична педагогіка у ХХІ столітті: традиції та інноваційний розвиток: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 21 жовтня 2022 року)* / Львівський національний університет імені Івана Франка, Кафедра музичного мистецтва; відп. за вип. С. Салдан. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2022. С. 27–30 (103 с.) https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/Elektronnyy_zbirnyk_tez_Vseukrainskoi_konferentsii_2022.pdf#page=28
26. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми: Собор, 2002. 184с.

Інформаційні ресурси:

Електронна бібліотека нот українських композиторів - Ukrainian Sores:
<https://ukrainianlive.org/ukrainian-scores>
<http://term.in.ua/> – Словник-довідник музичних термінів.